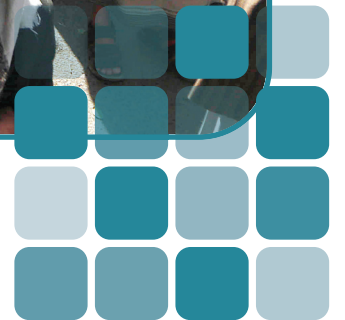

KOALİSYON'UN YEMEN MÜDAHALESİ 2020'DE SONLANACAK MI?

GÖKHAN ERELİ

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2020

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon: +90 850 888 15 20 Faks: +90 312 430 39 48

Email: orsam@orsam.org.tr

Fotoğraflar: Anadolu Ajansı (AA)

KOALİSYON'UN YEMEN MÜDAHALESİ 2020'DE SONLANACAK MI?

Yazar Hakkında

Gökhan Erelİ

2015 yılında Kırıkkale Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler bölümünü birincilik ile bitirmiştir. Ardından 2015 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Uluslararası İlişkiler Tezli Yüksek Lisans Programı'na başlamıştır. "Amerikan İstisnacılığının Birleşik Devletler Dış Politikası Üzerine Etkisi" başlıklı teziyle Yüksek Lisans eğitimini tamamlamıştır. Mevcut durumda, ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde Doktora çalışmalarına devam etmektedir. Aynı zamanda ORSAM bünyesinde, Körfez Çalışmaları Koordinatörlüğü'nde araştırma asistanı olarak görev yapmaktadır. Genel ilgi alanı Körfez bölgesi ve Amerikan dış politikası olmakla beraber, özel ilgi alanı Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar dış politikasıdır.

Mart 2020

İçindekiler

Giriş	3
Bariş Getiremeyen Ateşkesler ve Askeri Durum	3
Aktörlerin Değişen Tutumları	7
Sonuç	10
<i>Grafik: 2020 yılında Yemen'deki önemli saldırılar</i>	11
Son Notlar	12

Giriş

Yemen'de 2014 yılında Husi milislerin başkent Sana'yı teslim almasından sonra artan çatışmaların, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) Yemen'e askeri müdahalesinden ve İran'ın Husi milislerine olan lojistik ve askeri desteğini artırmasından sonra daha çetrefilli hale geldiği, çeşitlendiği ve altı yılın ardından çıkmaza girdiği belirtilmelidir. Haziran 2018'de Yemen'deki askeri varlıklarını azaltacağını açıklayan BAE, 10 Şubat 2020 tarihi ile de bütün birliklerin ülkeye döndüğünü açıklamıştır.¹ Bununla birlikte, İran Devrim Muhafızları Ordusu Kudüs Gücü Komutanı Kasım Süleymani'nin 3 Ocak 2020 tarihinde ABD operasyonu ile Bağdat'ta öldürülmesinin ardından, İran'ın Ortadoğu'daki Şii milisler üzerindeki hakimiyeti sorgulanır hale gelmişti.² Bu sebepten, İran'ın Yemen'deki savaşı etkileme gücü azalmış olsa da, Suudi Arabistan koalisyonunun operasyonel kapasitesinin zayıf-

laması ve Yemen hükümeti ile Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyon arasında yaşanan koordinasyonsuzluk, kısa vadede Husi milislerin, topraklarını genişletme kararı almasında etkili olmuştur.

Bariş Getiremeyen Ateşkesler ve Askeri Durum

2018 yılının Aralık ayında imzalanan Stockholm Anlaşması gibi, 2019 yılının Kasım ayında imzalanan Riyad Anlaşması da, Yemen'in ve Yemenlilerin umduğu bir sonuca sebep olmaktan çok uzak görünmektedir. 2020 yılı Şubat ayı içerisinde BM Hudeyde Anlaşması'nı Destekleme Komisyonu yetkilileri Husiler ile Yemen hükümeti arasında belirli noktalarda anlaşmaya varıldığını duyurmuştu. Anlaşılan konular arasında çatışma noktalarından ve limanlardan çekilme meselesi yer alırken, taraflar arasında güven temini anlamında net bir yol haritası olmaması, üzerinde anlaşılan konuların hayata geçirilmesinin pek mümkün olmadığını göstermektedir. Gerek taraflar arasında sahada yaşanan son dönemdeki askeri hadiseler gerekse sahadaki koordinasyon eksikliğinin getirdiği güç boşluğunun yerel unsurları ve kabile güçlerini Husilere karşı savaşlarında bölgelerini koruma anlamında kırılgan hale getirmesi sebebiyle üzerinde anlaşılan noktaların gerçekleştirilememesi kuvvetle muhtemeldir.

Koalisyonun spesifik hedefli hava saldırıları Husilerin lojistik hatlarını, cephanelerini ve mühimmat depolarını hedef almakta ve Husilere kayıplar vermektedir. Fakat, kabile ve yerel unsurların çoğunluğunun Husilere karşı kara operasyonlarında mühimmat ve askeri kapasite desteğinden yoksun kalması, Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyonu ve Yemen hükümetini, Sana'nın çevresinde ve güneyinde cereyan eden Husi ilerleyişi konusunda zor durumda bırakmaktadır.

Askeri gelişmelere bakıldığında son dönemde Husilerin, Suudi Arabistan koalisyonu ve meşru hükümet ordusuna yönelik saldırılarını artırdığı gözlemlenmektedir. Husilerin, gerek Kasım Süleymani'nin öldürülmesi ve Yemen'deki diğer İranlı komutanların hedef alınması sonrası daha genişlemeci bir politika takip ettikleri söylenebilecektir. Bunun üzerine Suudi Arabistan koalisyonu da son dönemde, Husilerin saldırı gerçekleştirdiği bölgelere -5 yıldır Yemen'de en güvendiği araç olan- hava saldırıları ile karşılık vermeye devam etmektedir. Koalisyonun spesifik

hedefli hava saldırıları Husilerin lojistik hatlarını, cephanelerini ve mühimmat depolarını hedef almakta ve Husilere kayıplar verdirmektedir. Fakat, kabile ve yerel unsurların çoğunluğunun Husilere karşı kara operasyonlarında mühimmat ve askeri kapasite desteğinden yoksun kalması, Suudi Arabistan önc¼l¼ğ¼ndeki koalisyonu ve Yemen hükümetini, Sana'nın çevresinde ve güneyinde cereyan eden Husi ilerleyişı konusunda zor durumda bırakmaktadır.

Kasım 2019'dan itibaren Husi milislerinin, Suudi Arabistan koalisyonu ve Yemen hükümeti ile karşı karşıya geldiğı en önemli noktalar Sana vilayetinin çevresi olan kuzeydeki el-Cevf vilayeti, Sana'nın doğusundaki Marib vilayeti, ve Nihm bölgeleri olmuştur. Söz konusu zaman dilimi içerisinde, Suudi Arabistan topraklarının ve koalisyon unsurlarının Husi milisleri tarafından doğrudan hedef alınması ile birlikte Husilerin eylem kapasitesinde ve lojistik envanterindeki gelişmişlik göze çarpmaktadır. Zira, Suudi Arabistan ko-

lisyonuna ait bombardıman jetlerinin ve keşif dronelerinin nokta atışı operasyonlar ile düşür¼lmesi, Husi eylem kapasitesini göstermesi açısından önemlidir.

Yakın zamanda Husilerin artan eylem kapasitesini doğrular nitelikte bir gelişme daha yaşanmıştır. Son dönemde çatışmaların yoğunlaştığı el-Cevf vilayetinde meşru Yemen hükümetinin Tuğgeneralı Sadık el-Ukeymi Husiler ile girilen çatışma sırasında öldür¼lmüştür.³ Yemen ordusu tuğgeneralinin saldırılar sırasında öldür¼lmesi hali hazırda kırılğan olan Yemen ordusu iç den-gelerini değıştirmiş ve bölgedeki birliklerin savaşma kapasitesini zora sokmuştur. Marib ve el-Cevf vilayetlerinde, Yemen hükümeti güçleri ile yoğun çatışmalara giren Husiler ilerleme kaydederken, Sana'nın doğusundaki Nihm bölgesinin Husiler tarafından teslim alınması son dönemlerde yaşanan en büyük kazanım olarak nitelendirilmektedir.⁴ 2014 yılından beridir Sana'da kontrol sağlamış olan Husilerin, Sana'nın çevresindeki

askeri mevcudiyeti Yemen hükümetini yeterince tehdit ederken Suudi Arabistan sınırındaki el-Cevf bölgesinde Husilerin hakimiyet sağlaması, Suudi Arabistan liderliğini daha da tedirgin etmektedir.⁵ El-Cevf vilayetinin kuzeyi boyunca Suudi Arabistan ile sınır olması, Husi milislerinin Suudi Arabistan nezdinde caydırıcılığına yeni bir boyut eklemiştir. Zira, 14 Eylül 2019 tarihinde Suudi Arabistan'da Aramco şirketinin Bıkayk ve Hırayş gibi beldelerdeki petrol işleme tesislerinin vurulması sonucu, Husilerin Suudi Arabistan topraklarına saldırılarının boyutu ortaya çıkmıştı.⁶ Bunun yanında Husiler, küçük çaplı da olsa Suudi Arabistan'ın güneyinde yer alan Abha ve Cizan gibi noktalarda da çeşitli eylemler gerçekleştirmişti.⁷

El-Cevf vilayetinde yaşanan çatışmaların ve ilk önce vilayetin başkenti el-Hazm'ın Husi kontrolüne geçmesinin önemli bir sonucu da sivillerin bölgeyi terk etmeye başlamasıdır. Mart ayının ilk günleri itibarıyla, 25 bine yakın sivilin el-Cevf vilayetinden güneyde Marib bölgesine doğru hareket halinde olduğu tespit edildi.⁸ Ülke içerisinde kabilelerin ve yerel unsurların büyük oranda yer değiştirmesi, gerek vilayetler arası demografik denge açısından gerekse de bölgede merkezi otorite harici aktörlerin hakimiyet kurmasının kolaylaşması bakımından önem kazanmaktadır. Nüfus değişimlerinin bir diğer olumsuz sonucu da insanidir. 20 milyondan fazla Yemenlinin açlık sınırında olduğu ve 14,4 milyona yakınının da acil yardıma ihtiyaç duyduğu Yemen'deki insani kriz gitgide derinleşmektedir.⁹

El-Cevf vilayetini ele geçirip güneyde Marib vilayetine bir koridor açan Husi milisler Dali ve Ebyen'de kuvvetlerini hazır halde tutarak olası bir Marib hareketinin başarıya ulaşmasını da garantiye almaya çalışmaktadır. El-Cevf vilayetinin yakın zamana kadar temel hizmetler ve bayındırlık açısından gelişmemiş bir bölge olması da Husi kontrolünün kolaylaşmasını sağlayacaktır. El-

Cevf vilayeti ve başkenti el-Hazm'daki çatışmalar sırasında bölgedeki yerel unsurlara Suudi Arabistan koalisyonunun ve Yemen hükümetinin askeri destek sağlamakta zorlandığı belirtilmektedir.¹⁰ Mühimmat desteğinin gecikmesi ve büyük oranda sağlanamaması, el-Cevf'in Husi milislerine kaybedilmesinde kilit bir rol oynamıştır.

Husilerin koalisyon unsurlarını hedef almadaki amacın, koalisyona kayıplar verdirerek kendilerini daha güçlü olacağı bir masada ateşkesi zorlamak olarak görülmektedir. Bunun yanında sadece askeri eylem kapasitesini artıran bir aktör değil, siyasi anlamda bir aktör olarak da tanınmak isteyen Husiler, BM nezdinde yaptıkları "iyi niyet" girişimleri dışında, yakın zamanda meşru Yemen hükümetinin çok sayıda temsilcisini gözaltına alıp tutuklamıştır. Husilerin özellikle Sana çevresindeki vilayetlerde kontrol altında tuttukları noktalarda tutuklama eylemlerini gerçekleştirmeleri, bölgeye düzenlenecek askeri hareketlerin da habercisi olabilir.¹¹

Kısa zamanlı iyi niyet gösterilerinde bulunulması ve anlaşmalara taraf olunmasına karşın, Husilerin insan hakları ihlallerinin ve savaş suçlarının öznesi durumunda olmaları, siyasi anlamda uluslararası anlamda tanınan bir aktör olma hedeflerine bir süre daha ket vuracağına benzemektedir. Zira, Uluslararası Kızılhaç Örgütü'nün Yemen'deki merkezinin ve kimi hastanelerin Husiler tarafından hedef alınması savaş suçu niteliğindedir.

Neredeyse 6 yıla yakındır Sana'a ve çevresine, Hudeyde'nin kuzey ve güneyindeki liman bölgelerine, kuzeyde Sada'dan güneyde Dali'nin kuzey bölgesine kadar kontrol sağlamış olan Husiler, gerek Stockholm ve gerekse de Riyad Anlaşması sonrasında sınırlı sayıda mahkumun salıverilmesi¹², Sana'a Havalimanı'nın BM gözetiminde tedavi amaçlı uçuşlar için açılması¹³ gibi "iyi niyet girişimleri" dışında siyasi ve askeri anlamda taviz vermedi.

Riyad Anlaşması'nın üzerinden 4 ay geçmiş olmasına rağmen meşru hükümet güçleri halen Aden üzerinde net bir kontrol sağlayamadı. Güney Yemen Geçiş Konseyi (GYGK) yakın zamanda, Güney vilayetlerinde konuşlu ayrılıkçıların Husi-karşıtı savaşa tekrar dahil edilmelerini amaçlayan Riyad Anlaşması'nın uygulayıcı komitesinden çekildiğini açıklamıştı.

Koalisyon ve Yemen hükümeti arasındaki koordinasyonsuzluk, Riyad Anlaşması'nın büyük oranda etkisiz kalmasına sebep olmaktadır. atışmaların sonlandırılmasını amaçlayan görüşmeler olan Kuveyt, Stockholm, ve Riyad'dan sonra bir sonraki müzakerelerin mart ayında Ürdün'n başkenti Amman'da gerçekleştirilebileceği konuşulmaktadır. Fakat, sahada askeri durumun gidişatı, Suudi Arabistan koalisyonunun Amman'dan da istediği sonucu alamayacağını büyük oranda göstermektedir. Hali hazırda esirlerin değişimi meselesini öncelemek ile birlikte Husiler ile Suudi Arabistan'ın bir takım müzakereler yrttğı belirtilmektedir.¹⁴ Stockholm Anlaşması'nın hükümleri dahilinde karar verilen esir değişimi ancak anlaşmadan 16 ay sonra mümkün olabilmıştir.

Riyad Anlaşması'nın üzerinden 4 ay geçmiş olmasına rağmen meşru hükümet güçleri halen Aden üzerinde net bir kontrol sağlayamadı. Güney Yemen Geçiş Konseyi (GYGK) yakın zamanda, Güney vilayetlerinde konuşlu ayrılıkçıların Husi-karşıtı savaşa tekrar dahil edilmelerini amaçlayan Riyad Anlaşması'nın uygulayıcı ko-

mitesinden çekildiğini açıklamıştı.¹⁵ Hatta, GYGK yetkilileri, Riyad Anlaşması sonrası görüştükleri Cumhurbaşkanı Hadi'yi "Yemen tarihinin en kötü cumhurbaşkanı" ilan ettiler. Mart ayı başında GYGK güçleri Riyad'a bağlı birliklerin Aden limanına girişine izin vermedi.¹⁶ GYGK güçleri daha önce de Yemen hükümetinin izin verdiği bir geminin limana yanaşmasına izin vermemışti. Taraflar arasındaki güven tesisini zorlaştıran bu hadise ile birlikte, çeşitli bölgelerde Suudi Arabistan'ın askeri varlığına yönelik eleştiriler de artmış durumdadır. Askeri varlığa yönelik tepkilerin arttığı bölgelerden bir diğeri de Umman sınırında, yoğun çatışma ortamından izole durumdaki el-Mahra vilayetidir.

2019 yılı Haziran ayında, Yemen'deki askeri varlığını Suudi Arabistan ile anlaşmalı olarak azaltacağını duyuran BAE'nin Yemen'den çekilme süreci, 10 şubat 2020 itibariyle tamamlanmıştı. Fakat, gerek Yemen gerekse Körfez çevrelerindeki genel kanı BAE'nin Yemen'den çekilmesine rağmen halen Yemen'deki en etkili glerden biri olduğu yönündedir. Zira son dönemde Yemen'de sebep olduğu ve işlediği savaş suları sebebiyle Türkiye, ABD ve İngiltere'de hakkında savaş suı davası açılan BAE, Yemen'den çekildiğini iddia etse de, Yemen'de desteklediği kuvvetler sayesinde etkin olmayı sürdürmektedir.¹⁷

BAE'nin Yemen stratejisinin meşru hükümetin destekçisi olarak Husilerin yenilmesi ve güney vilayetlerdeki AYEK ve DAEş unsurlarının elimine edilmesi olduğu ifade edilirken, güneydeki vilayetlerdeki ve Perim ile Sokotra adaları gibi stratejik noktalardaki varlığına resmi anlamda değinilmemektedir. Öte yandan, BAE'nin Yemen'deki faaliyetlerine karşı meşru hükümetin temsilcilerinden zaman zaman gelen tepkiler dikkat çekmektedir. Nitekim, 2019 yılının Ağustos ayında GYGK destekli Hizam Emni Birlikleri'nin Hadi hükümeti ile yoğun çatışmalara girdiği bir

bölge olan Şebve'de görevli Vali Muhammed Salih bin Adyu, yaptığı açıklama da BAE'nin "kaosu desteklediğini ve finanse ettiğini" savunmuştur.¹⁸

Net rakamlar elde edilemese de BAE'nin Yemen'de toplamda 200 bin kadar milis kuvvetini eğitip, donattığı bilinmektedir. Eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in yeğeni Tarık Salih, Ebu Abbas Tugayları ve diğer güçler BAE'ye sadık milis kuvvetleri oluşturmaktadır.¹⁹ Güney vilayetlerindeki asayişsizliğe, meşru Yemen hükümetine ve Riyad Anlaşması'na karşı tutumları kışkırtan BAE, Yemen'in güneyinde bulunan stratejik önemdeki Sokotra adasında da meşru hükümetin temsilcilerine karşı hamlelerde bulunmaktadır. Zira sadece Yemen'de eğitip donattığı milisler aracılığıyla değil, dışarıdan getirilen yabancı paramiliter güçler ile de BAE Yemen'de kendi ajandasını gerçekleştirmeye çalışmaktadır.

Tıpkı Stockholm gibi, Riyad Anlaşması da sınırlı ve içerdiği yükümlülükleri takip etme mekanizmaları açısından kısıtlı bir anlaşma olarak kaldı. Aslına bakılırsa, Yemen'de iki yıl içerisinde imzalanan iki büyük ateşkes anlaşmasının da Yemen'in en önemli sorunu olan çatışma döngüsünü kırmaktan uzak olduğu görülmektedir.

Aktörlerin Değişen Tutumları

Son iki yıl içerisinde Yemen'de yapılan anlaşmalar muhtevaları gereği sınırlı, kısıtlı ve uy-

gulamaya d¼n¼k zorluklar içeren anlaşmalardı. İlkinde 2018 yılının son aylarında Stockholm g¼r¼řmeleri çerçevesinde Hudeyde ¼zerinden yapılan ateşkes anlaşması g¼ndeme geldi. B¼y¼k oranda BM çerçevesinde gerçekleştirilen diplomasi trafiği sonucunda gerçekleşen anlaşma, Suudi Arabistan liderliğindeki koalisyon ile Husiler arasındaki silahlı m¼cadeleyi Hudeyde ve evre limanlarda durdurmayı amaçladı. Limanların ¼zerindeki ambargoların kaldırılması yanında li-

manların silahtan arındırılmasını bir takvime bağladı. Fakat tarafların birbirlerine olan g¼vensizlięi sebebiyle takvime bağlanan maddelerin muhtevası ¼zerinde herhangi bir oydaşma sağlanamadı ve dolayısıyla takvim dahilinde ¼ng¼r¼lenler gerçekleştirilemedi.

Tıpkı Stockholm gibi, Riyad Anlaşması da sınırlı ve ierdii y¼k¼ml¼l¼kleri takip etme mekanizmaları açısından kısıtlı bir anlaşma olarak

kaldı. Aslına bakılırsa, Yemen'de iki yıl içerisinde imzalanan iki büyük ateşkes anlaşmasının da Yemen'in en önemli sorunu olan çatışma dönüsünü kırmaktan uzak olduğu görülmektedir. Stockholm Anlaşması Husilerin batıdaki ilerleyişini durdurup, Suudi Arabistan liderliğindeki koalisyona bir zaman kazandırmayı amaçlamıştı. Riyad Anlaşması da, özellikle 2019 Ağustos ayında Husi-karşıtı blok içerisinde oluşan büyük çatlakları yeniden onarmayı amaçlamıştı.

Riayd Anlaşması ile Husi-karşıtı blok içerisindeki çatlaklar giderilecek, Suudi Arabistan ve BAE'nin Yemen'de desteklediği güçler müzakere masasına oturacak, Husiler karşısında etkin ve koordineli mücadeleye tekrar başlanacaktı. Anlaşma, prestij ve simgesel anlamları açısından önem taşıması sebebiyle, 2019 kasım ayında Hadi hükümeti temsilcileri ile GYGK temsilcileri arasında, Muhammed bin Selman ve Muhammed bin Zayid'in Yemen Cumhurbaşkanı ile el ele görüntü verdiği bir ortamda imzalanmıştı. Fakat dört aylık süre sonucunda, takvime bağlanan maddelerin büyük oranda gerçekleşmemiş, GYGK'nın kuruluş amaçlarını Riyad Anlaşması'nda aldığı tavizler karşısında terk etmediği görülmüştür.

Tıpkı *Stockholm*'ün Husi milisleri sınırlayıp silahlı mücadeleden vazgeçirememesi gibi, *Riyad* da Husi-karşıtı blokun tek vücut olarak Husilere karşı tekrar etkin ve koordineli bir şekilde savaşmasını sağlayamadı. Üzerinden üç dört ay geçmiş olmasına rağmen tıpkı Hudeyde'de olduğu gibi bir takvim dahilinde yerine getirilmesi beklenen maddeler hayata geçirilemedi. Husiler ve Suudi Arabistan koalisyonu arasında devam ettiği tahmin edilen sınırlı ve gizli müzakerelere rağmen devam eden güvensizlik, Husi-karşıtı blok içerisinde, Yemen hükümeti ve GYGK arasında da ortaya çıktı. Hali hazırda GYGK'nın deklare edilmiş amacının "bağımsız bir Güney Yemen" kurma olduğu düşünüldüğünde, Yemen hükümeti açısından güven tesis etmenin kolay olmadığı da ortadadır. Zira, Yemen Cumhurbaşkanı'nın Riyad Anlaşması dahilinde 30 gün içerisinde yeni bir kabine kuramaması ve Aden'e yeni bir vali atayamaması da GYGK nezdinde diplomatik süreçlere duyulan güvenin azalmasına sebep olmuştur.²⁰ Güven eksikliğinin, anlaşmaların uygulanmasını engellediği ve Yemen'deki güvenlik durumunun öncesine oranla daha tehlikeli duruma gelmesine neden olduğu düşünülebilir.

Sonuç

G¼venlik durumunun daha tehlikeli hale gelmesi yanında çeşitli diplomatik önlemler sayesinde Şebvani Elitleri Güçleri gibi kuvvetlerin güçlerinin azaltılması ve bölgeden çekilmesi sonucunda oluşan güç boşluğunu bölgedeki radikal grupların doldurması da önemli bir gelişmedir. Zira, son dönemde Arap Yarımadası El Kaide'si (AYEK) lideri Kasım er-Raymi'nin bir hava saldırısı sonucunda öldürülmesinin ardından grubun yakın zamanda tekrar konsolide olması ve operasyonel kapasitesini artırması beklenmektedir. Operasyonel kapasitesinin artması, boşaltılan bölgelerdeki malzeme ve teçhizatın AYEK'e geçmesi ve bu alanlarda yapılanmaya geçmesi ile ilgili olacaktır.

Özellikle Kasım Süleymani'nin öldürülmesi sonrasında İran desteğini kaybetme olasılığını da hesaba katan Husilerin topraklarını artırma hamleleri art arda geldi. Mart ayının ilk gününde, bir süredir çatışmaların merkezi olan el-Cevf vilayeti, el-Hazm bölgesini tamamen kuşatan Husiler tarafından ele geçirildi. Bölgenin Husilerin merkezi üssü kabul edilebilecek Sada'ya komşu olması, Husilerin el-Cevf vilayetindeki hakimiyetlerini lojistik destek ve milisleri harekete ge-

çirebilme kapasitesi sebebiyle sağlamlaştıracakı anlamına da gelebilecektir.

El-Cevf vilayetinin Husilerin eline geçmesindeki temel sebebin ne Suudi Arabistan koalisyonunun ne de meşru Yemen hükümetinin bölgede Husilere karşı savaşan yerel güçler olan örgütlenmiş kabilelere gerekli askeri ve operasyonel desteği sağlayabilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Suudi Arabistan koalisyonunun ve meşru Yemen hükümetinin askeri operasyonel kapasitesinin yavaşlamış olmasının ve birtakım koordinasyonsuzluk emarelerinin görülmesinin bir diğer sebebi olarak, BAE'nin sahadaki hava savunma sistemlerini kullanamaması gösterilebilecektir.

Önümüzdeki günlerde Yemen'de gerek Stockholm gerekse Riyad anlaşmalarının resmettiği çatışmasızlık düzeyine ulaşılması her şeyden önce Husilerin ilerleyişinin yerel kuvvetler ile koalisyon ve merkezi hükümet arasındaki koordinasyon sayesinde durdurulması ile mümkün olabilecektir. Fakat şu aşamada, gerek kabile unsurlarının koalisyona karşı tepkisi ve gerekse Husi milislerinin ilerleyişi sebebiyle, anlaşmalarının hükümlerine uyulması için bir süre daha yol alınması gerekecek gibi gözükmektedir.

2020 yılında Yemen'deki önemli saldırılar²¹

Tarih	Saldırıyı Gerçekleştiren	Saldırı Lokasyonu	Saldırı Aracı	Saldırı Hedefi ve (Kayıp-ölü)
18 Ocak	Husi milisleri	Marib	Balistik füze ve drone- lar	Askeri geçit töreni, (116)
21 Ocak	Koalisyon	Nihm	Hava saldırısı	Husi milisleri, (35)
23 Ocak	Koalisyon	Nihm ve Kulan	Hava saldırısı	Husi milisleri
24 Ocak	Husi milisleri	Marib	Balistik füze	(2)
28 Ocak	Koalisyon	Sana	Hava saldırısı	Husi milisleri
28 Ocak	Koalisyon	El-Cevf	Hava saldırısı	Meşru hükümet, (9)
29 Ocak	Husi milisleri	Cizan, Suudi Arabistan	Roket ve dronelar	Koalisyon güçleri
4 Şubat	Husi milisleri	Marib	Balistik füze	Koalisyon güçleri
4 Şubat	Koalisyon	Majzar, (Marib)	Hava saldırısı	Husi milisleri, (23)
6 Şubat	Koalisyon	Nihm	Hava saldırısı	Husi milisleri
7 Şubat	Husi milisleri	Majzar, (Marib)	Bombardıman	Hastaneler
12 Şubat	Koalisyon	Marib	Hava saldırısı	Hizbullah
12 Şubat	Husi milisleri	Lavder, (Ebyen)	Balistik füze	Meşru hükümet, (2)
13 Şubat	Koalisyon	Majzar, (Marib)	Hava saldırısı	Husi milisleri
14 Şubat	Meşru hükümet	El-Arish	-	Husi milisleri, (15)
15 Şubat	Koalisyon	El-Cevf	Hava saldırısı	(30)
18 Şubat	Husi milisleri	El-Cevf	-	Koalisyon jeti
19 Şubat	Koalisyon	El-Durayhimi	Topçu ateşi	Husi droneleri
19 Şubat	Meşru hükümet	El-Mahzamat	-	Husi droneleri
21 Şubat	Husi milisleri	El-Durayhimi, (Hudeyde)	Bombardıman	Kızılhaç merkezi
25 Şubat	Meşru hükümet	El-Durayhimi, (Hudeyde)	-	Husi droneleri
26 Şubat	Husi milisleri	Cebel el-Sakiya, (Hudeyde)	-	Koalisyon güçleri

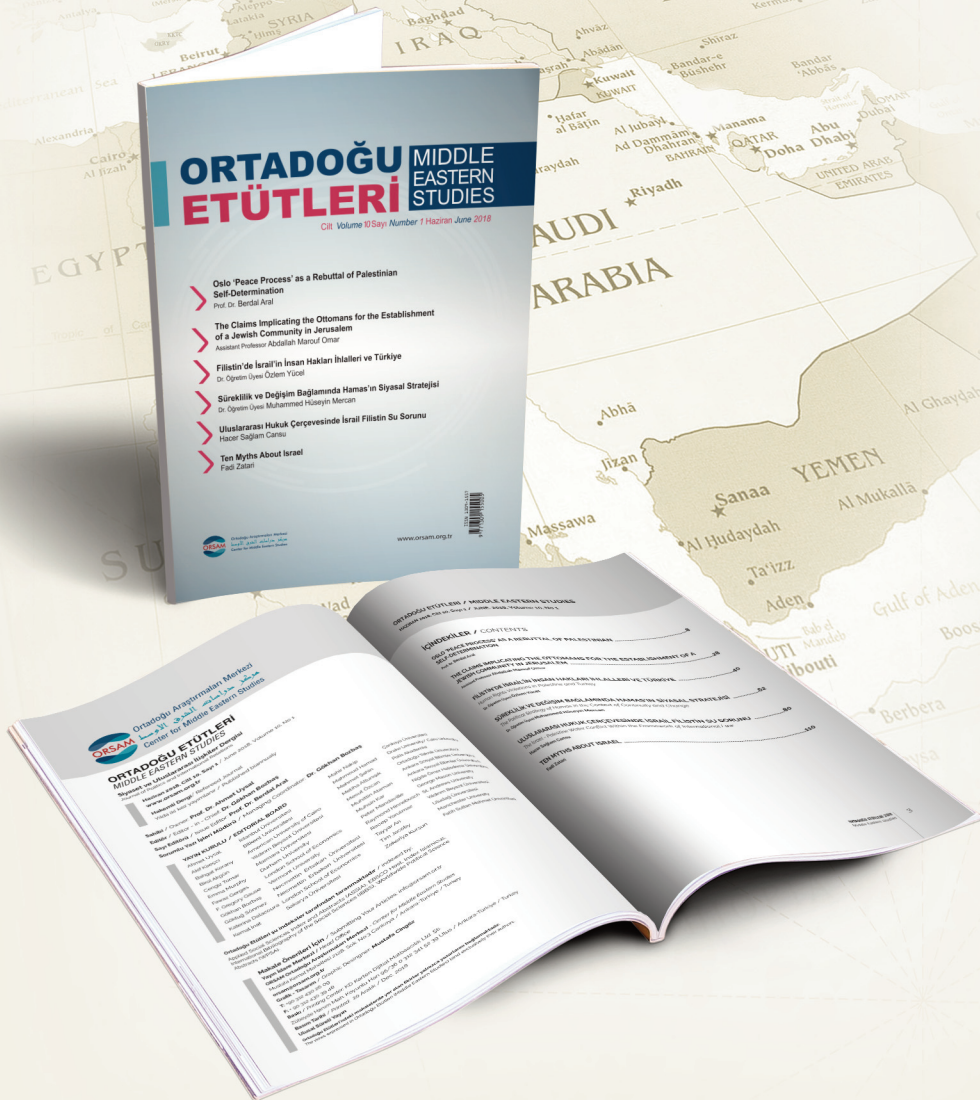
Son Notlar

- ¹ "UAE leaders welcome armed forces returning from Yemen", *Khaleejtimes*, 10 Şubat, 2020.
- ² Martin Chulov ve Dan Sabbagh, "After Suleimani: Iran's scramble to recover from general's death", *The Guardian*, 18 Şubat, 2020
- ³ Hamdi Yıldız, "Husilerle girilen çatışmada Yemen ordusundaki bir tuğgeneral öldü", *Anadolu Ajansı*, 21 Şubat, 2020.
- ⁴ "Yemen's Houthis make biggest gains against Hadi forces", *Middle East Monitor*, 27 Ocak, 2020.
- ⁵ "In dramatic counterattack, Houthis take Yemen's al-Jawf and eye Marib", *Middle East Eye*, 2 Mart, 2020
- ⁶ "Saudi Arabia oil facilities ablaze after drone strikes", *BBC News*, 14 Eylül 2019
- ⁷ Mohammed Hatem and Javier Blas, "Yemeni rebels target Saudi Aramco in Jizan" *Bloomberg*, 29 Ocak, 2020
- ⁸ Çağrı Koşak, "Yemen'de son 24 saatte 25 bin sivil çatışma bölgesinden kaçtı", *Anadolu Ajansı*, 02.03.2020
- ⁹ "UNFPA Humanitarian Response in Yemen, ReliefWeb, 13 Şubat, 2020.
- ¹⁰ Nadwa Al-Dawsari, "Running around in circles: How Saudi Arabia is losing its war in Yemen to Iran" *Middle East Insitute*, 03.03.2020
- ¹¹ "Minister: Yemen Houthis arrested government officials" *Middle East Monitor*, 24 Şubat, 2020.
- ¹² "Yemen's warring sides agree to large-scale prisoner exchange, Al-Jazeera, 16 Şubat 2020
- ¹³ "First UN mercy flights leaves Yemen's rebel-held Sanaa", *France24*, 2 Şubat 2020.
- ¹⁴ Dale Gavlak, "Yemen's warring parties reach deal on large scale prisoner swap", *VOA News*, 18 Şubat 2020.
- ¹⁵ "Yemen's southern separatists pull out of Riyadh agreement committees", *Reuters*, 1 Ocak 2020.
- ¹⁶ "BAE ile Suudi Arabistan Yemen'de yeniden karşı karşıya" *TRT Haber*, 04.03.2020
- ¹⁷ Ibrahim Jalal, "The UAE may have withdrawn from Yemen, but its influence remains strong", *Middle East Institute*, 25 Şubat 2020.
- ¹⁸ "Yemen'deki Şebve Valisi'nden BAE'ye kaosu finanse ettiği suçlaması, *Sabah*, 6 Mart 2020
- ¹⁹ "Yemen's southern tensions crack open deadly faultlines in Taiz", *Middle East Eye*, 24 Ağustos 2020.
- ²⁰ Anne-Linda Amira Augustin, "Obstacles to the implementation of the Riyadh Agreement", *Middle East Institute*, 24 Şubat 2020.
- ²¹ "Gulf of Aden Security Review", *Critical Threats*, Ocak-Mart 2020

ORTADOĞU ETÜTLERİ

MIDDLE EASTERN STUDIES

Hakemli Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi

ORSAM Yayınları

ORSAM, süreli yayınları kapsamında Ortadoğu Analiz ve Ortadoğu Etütleri dergilerini yayınlamaktadır. İki aylık periyotlarla Türkçe olarak yayınlanan Ortadoğu Analiz, Ortadoğu'daki güncel gelişmelere dair uzman görüşlerine yer vermektedir. Ortadoğu Etütleri, ORSAM'ın altı ayda bir yayınlanan uluslararası ilişkiler dergisidir. İngilizce ve Türkçe yayınlanan, hakemli ve akademik bir dergi olan Ortadoğu Etütleri, konularının uzmanı akademisyenlerin katkılarıyla oluşturulmaktadır. Alanında saygın, yerli ve yabancı akademisyenlerin makalelerinin yayımlandığı Ortadoğu Etütleri dergisi dünyanın başlıca sosyal bilimler indekslerinden Applied Sciences Index and Abstracts (ASSIA), EBSCO Host, Index Islamicus, International Bibliography of Social Sciences (IBBS), Worldwide Political Science Abstracts (WPSA) tarafından taranmaktadır.

Mustafa Kemal Mah. 2128. Sok.
No:3 Çankaya/Ankara

+90 (850) 888 15 20
+90 (312) 430 39 48

info@orsam.org.tr
www.orsam.org.tr

orsamtr